

KIRKE OG MISJON — SPENNINGSFORHOLD I DEN AKTUELLE SITUASJON

av

GUNNAR LISLERUD

«Om det ikke hadde vært for pengene ville vi ikke hatt noe å gjøre med misjonene.» Ordene ble sagt i en stemning av oppgitthet og fortvilelse etter et møte i kirkerådet på Umpumulo i Sør-Afrika. Og det var en av zulukirkens proster, en som er «født» og oppvokst i norsk tradisjon — som slik ga uttrykk for kirkeledernes frustrerte tvangssituasjon.

Slike uttalelser kan med letthet forfleres, og vi tar med oss følgende:

«Hvorfor blander misjonene seg stadig inn i våre saker?»

«Er vi ikke herrer i vårt eget hus?»

«Er det Stavanger eller Uppsala som bestemmer hvilken linje den unge kirken skal følge i sine økumeniske kontakter?»

«Er det Berlin eller Minneapolis som dirigerer utviklingen og bestemmer over våre hospitaler?»

«Er det vårt eget kirkeråd eller misjonenes hovedstyrer som skal foreta prioritering i våre budsjetter?»

På den annen side har jeg også hørt misjonenes reaksjoner, og ved besøk i Genève, New York og Hermannsburg har jeg mer enn én gang registrert misjonsledernes fortvilelse over kirkens disponeringer. Og følgende uttalelser ringer enda i mine ører:

«Men hva er det de tenker på? De må da forstå derute at slikt går ikke an.»

«Mener de virkelig at vi skal sitte her og bare overføre penger? Kan det være rett at misjonen ikke lenger bestemmer over de beløp vi sender til misjonsmarken?»

«Hva vil reaksjonen bli blant våre misjonsvenner om dette blir kjent?»

«Dette kan vi ikke tillate. Om kirken ikke følger vår linje, så stopper vi våre økonomiske bidrag.»

I det følgende vil vi ta for oss enkelte sider av kirkens liv hvor vi vil prøve å observere og i noen grad analysere spenningsforholdet «kirke og misjon».

Økonomien

Det springende punkt i forholdet kirke og misjon registreres oftest på det økonomiske område, og vi har allerede antydnet en rekke problemer som gjerne reiser seg.

Man må akseptere det faktum at de unge kirker er fattige. De har vansker med å lønne sine egne arbeidere — prester og evangelister. Men i tillegg til dette primære økonomiske ansvar kommer de forpliktelser som følger med den arv som kirken mottar fra misjonene, nemlig skoler, sykehus, forlag osv. Slike institusjoner krever store utbetalinger. Endelig venter en at den unge kirken skal organisere sitt eget misjonsarbeid — lønne egne misjonærer og bygge kirker i nye misjonsområder. Alle unge kirker er minoritetskirker, og det betyr at de befinner seg i en misjonssituasjon med et konstant krav om flere misjonsarbeidere.

I en slik situasjon bør man stille det spørsmål om det er realistisk av misjonene å kreve av kirken at den overtar det fulle økonomiske ansvar. Kan det være etisk rett av misjonene å argumentere f. eks. på følgende måte:

«Nå er kirken her! Dere har fått selvstyre, og dermed overtar dere alle forpliktelser i forbindelse med kirkens arbeidsprogram. Nå må dere klare dere selv! Vi må søke nye marker — the regions beyond. Selvstyre og selvhjelp må gå hånd i hånd. Og for å si det rett ut: Misjonsfolket holder på å bli trett av dere, og vi må finne nye misjonsmarker!»

Selvstendigjøreelsesprosessen er med andre ord blitt et økonomisk problem for den unge kirken. Hvordan skal den makte de økonomiske forpliktelser som følger et aktivt, misjonerende kirkeprogram — i menigheter og institusjoner?

Selv om de færreste misjoner i praksis vil insistere på prinsippet om full selvhjelp i forbindelse med gjennomføringen av kirkelig selvstyre, så står man her overfor en klar tendens. Det hevdes bestemt at de økonomiske bidrag til en stedegen selvstyrende kirke må minskes for hvert år, og det antydes ofte en reduksjon av misjonens bidrag med 10 % hvert år. Dog er misjonene villig til å støtte økonomisk misjonærer i kirkens tjeneste, dvs. med lønn, hus, bil, arbeidsbudsjett, legehjelp, osv. Men om kirken skulle plasere en afrikaner eller asiat i den samme stilling, vil ikke misjonen yte de samme bidrag. Som konkrete eksempler kan vi nevne stillinger som leder for større sokn (parish) med flere menigheter (congregations), eller leder for ungdomsarbeidet eller evangeliseringskommisjonen i den stedegne kirken. I en slik situasjon ville det være galt, ja direkte umoralsk å støtte en afrikansk eller asiatisk arbeider, sies det. Da er nemlig kirken ikke selvunderholdende! Det er blant annet på dette punkt at de afrikanske kirkeledere ryster på hodet i frustrasjon og fortvilelse. De kommer nemlig til den konklusjon at misjonene er mer interessert i å gi økonomisk støtte til sine egne misjonærer enn til afrikanske kirkearbeidere, og man betviler kanskje misjonsledernes vilje til å ta objektive misjonsstrategiske hensyn. I en rekke tilfeller hevder den unge kirkes ledere at afrikanske prester er mer effektive enn amerikanske og europeiske misjonærer. Under et slikt økonomisk press tvinges den unge kirken ofte til å kalle flere utenlandske misjonærer enn den egentlig ønsket. Misjonærer er nemlig billig arbeidskraft for den unge kirken. Misjonen betaler alt, men kirken selv ville helst ha en stedegen arbeider, fordi en inder, kineser eller afrikaner ville være mere effektiv i denne spesielle tjenesten.

I siste instans reiser dette spørsmål om kirkesyn og misjonssyn. Og man kan spørre om misjon bare er et prosjekt for Vestens kirker, eller om misjonen er hele kirkens sendelse til hele verden. Er det siste tilfelle, da må misjonene ikke for alltid binde sin økonomiske støtte til egne misjonærer og til eget misjonsapparat. Den nytestamentlige lære om kirken som Kristi legeme må få konsekvenser for vår misjonsstrategi og derfor også for våre økonomiske disposisjoner. Misjonsarbeidets effektivitet måles ikke

nødvendigvis i antall misjonærer sendt til Afrika eller Asia eller Latin-Amerika. Heller ikke måles dets arbeidsresultater i antall kroner som sendes ut, men misjonens effektivitet er avhengig av i hvilken grad man er i stand til å sette kirkene i verden i bevegelse med evangeliet. Det må være av sekundær betydning om den lokale misjonsvirksomhet drives av nasjonale eller utenlandske misjonærer.

La meg ta enda et eksempel for å belyse en vanskelig situasjon i forholdet kirke og misjon. Det gjelder fremdeles økonomiske problemer.

Den lutherske zulukirken krever idag like lønn for prester i kirkens tjeneste — enten de er sorte eller hvite, afrikanere eller europeere. Kravet er «Equal pay for equal work!» En av kirkens prester, dr. *Manas Buthelezi*, argumenterer slik:

«Misjonens økonomiske bidrag, også de penger som sendes til misjonærenes lønninger og arbeidsbudsjett, er alt sammen sendt til den unge kirken . . . Derfor å gjøre forskjell på lønn mellom sorte og hvite prester er rasediskriminering.»

Den samme argumentasjon ble benyttet under zulukirkens kirke-møte på Umpumulo, 1969, da kirken nektet å støtte et viktig memorandum mot Sør-Afrikas apartheid-politikk.¹ På grunn av «colour and economic discrimination within the Church . . . such things as disparity between African pastor and white missionary salaries» fant man det umulig å rette kritikk mot den sekulære stat.

Det er åpenbart at vi her står overfor et meget vanskelig og delikat problem. Særlig vanskelig er det for misjonæren selv og hans forhold til hans/hennes afrikanske kollega. Der er forskjell mellom misjonærlønn og afrikanske prestelønninger, men er dette galt?

Om man hevder at misjonæren i den unge kirken er å betrakte som en «fraternal worker», dvs. kirkelig tjenestemann med samme status, oppgave og ansvar, så kan der ikke være noen forskjell mellom en afrikansk prest og en amerikansk misjonsprest i zulukirkens tjeneste. Da må Buthelezi ha rett. Men om man hevder at misjonæren har et bestemt kall og et spesielt misjonær-mandat

avledet av det «fortsatte misjonsapostolat» med fullmakt til å grunnlegge menigheter og oppbygge disse til manns modenhet i Kristus, da er der forskjell på tjenester. Da er det frem for alt forskjell på det å være sendt av Det norske misjonsselskap for å tjene i Zulukurken, og det å være zuluer — kalt og plassert av sin egen kirke. Misjonærene lønnes da primært av sin sendekirke, zulu-presten lønnes primært av sin nasjonalkirke.

Men dr. Buthelezi vil ikke bøye seg for et slikt argument. Med hånden på Det nye testamente krever han at misjonæren må være villig til å dele alt, også det å dele de økonomiske kår for preste-kolleger i den afrikanske kirken.

Vi står her overfor særdeles vanskelige spørsmål — ikke minst for unge misjonærer. Krever misjonærkallet at en må identifisere seg med afrikanske, indiske og kinesiske brødre, slik at en deler alt — hus, arbeidsbudsjett, lønn og dermed også livsstil og levestandard? Alle misjonærer som melder seg til tjeneste, er vel beredt på å motta mindre lønn i den unge kirkes tjeneste, enn han ville ha mottatt som prest i sin hjemmekirke. Men krever misjonærkallet at en skal gå inn i zuluprestens leve- og lønnsvilkår, utmålt og avstemt etter et fattigere samfunns produksjonsevne og økonomiske bærekraft?

Legemisjon

Legemisjonen har gjort en betydelig innsats i de unge kirkers land. Vi vil henvisе til følgende —

1. Legemisjonen har åpnet vei for misjonen inn til folkene. Schreuders medisinkrukker åpnet således adgang for misjonærene inn i Zululand.

2. Legemisjonen har gitt misjon og kirke spesielle muligheter til å forkynne evangeliet. Sjelden er fargede folk mer lydhøre overfor evangeliet enn som pasienter på et sykehus.

3. Legemisjon har gitt misjon og kirke store muligheter når det gjelder å gi et diakonalt vitnesbyrd. Kristne legers og sykepleieres oppofrende tjeneste har gitt folkene et synlig bevis på Kristi kjærlighet. Og dette er et nødvendig vitnesbyrd i enhver misjons-situasjon.

På den annen side kan det ikke nektes at nettopp legemisjon og sykehusarbeid har gitt årsak til uro og spenning i forholdet «kirke-misjon». For det første vil vi peke på det faktum at misjonene har vært unødig sene med å overgi misjonshospitalene til den stedege kirken. Legemisjonen er ofte blitt som en stat i staten, som følge av at leger og sykepleiere har forhålt integrasjonsprosessen. Man har vært redd for å dele kirkens liv og kår.

Det er mulig at det er økonomiske faktorer som igjen spiller inn. Legemisjonens representanter frykter at kirken vil foreta en annen prioritering på kirkebudsjettet enn misjonen vil. En føler seg kanskje sikrere under misjonens ledelse. Den unge kirken vil heller bygge nye kirkehus i nye industristrøk enn å utvide eksisterende hospital med nye avdelinger for tuberkulose eller kronisk syke. Sykehusene er også fristet til å gi sine arbeidere høyere lønn enn kirken kunne make for sine arbeidere. En sykepleierske i Zululand oppbærer f. eks. en relativt høyere lønn enn en prest i zulukirken. Og vi har eksempler på at enkelte misjoner kan gi større årsbidrag til ett enkelt hospital enn til den stedege kirke og dens totale budsjett.

Dette er forhold som skaper uro i den unge kirken, og dens ledelse vil kanskje hevde at det er kirken og ikke misjonen som må foreta prioritering av de økonomiske midler som sendes til en misjonsmark. Med andre ord: misjonen må ikke velge ut en spesiell sektor av kirkens totale arbeidsprogram for så å støtte dette på bekostning av det mer direkte kirkebyggende arbeid. Kirken vil derfor insistere på et samlet budsjett, hvor den selv vil foreta den nødvendige prioritering. Man vil konsekvent motsette seg all misjonsteologi som prøver å skille mellom en «misjonens diakoni» og en «kirkens diakoni», som det f. eks. har vært forsøkt i norsk sammenheng.

I de senere år har flere misjoner hatt vansker med å kalle og sende ut leger og sykepleiere med misjonær-status. Man har derfor prøvd å drive misjonshospitalene med «non-missionary personell», og kirken får det enda vanskeligere når det gjelder å etablere samarbeid mellom kirke og hospital. Ikke-kristne leger og ikke-kristne sykepleiere på et misjonshospital synes oss å være en

tvilsom ordning, og åpenbarer muligens en svikt i misjonsledelsens syn på hospitalets funksjon i den unge kirkes totale arbeidsområde.

Vi har dermed berørt det andre problemkomplekset i forholdet «kirke og legemisjon». På en rekke av våre misjonsfelter observerer man at misjonshospitalet gjerne konsentrerer sine krefter om *det syke legeme* slik at sjelssiden ved det syke menneske ikke i tilstrekkelig grad kommer under behandling. Delvis skyldes vel dette mangel på tid og krefter. Man er for få leger og sykepleiere, og så gjør man det beste ut av situasjonen. Men allikevel må man stille det spørsmål om den moderne legemisjon i tilstrekkelig grad har syn for den religiøs-eksistensielle situasjon som f. eks. den syke afrikaner lever i. Han befinner seg i fryktens fengsel, og hans helbredelse må i siste instans også bety befrielse fra ånders og krefters herredømme over hans sjel og legeme. Man savner derfor ofte i moderne legemisjon synet for mennesket som et hele. Man nøyer seg med arbeidshypotesen – legen skal helbrede det syke legeme, presten eller bibelkvinnen må ta for seg sjelen, og om mulig frelse denne sjel inn i Guds rike. Med en slik teologi kan ikke presten bli annet enn en tilfeldig arbeider selv på misjonshospitalet. Han har ingen organisk plass i hospitalets «healing team».

Med basis i de unge kirkers situasjon vokser det idag frem et nytt syn på helbredelsens tjeneste. Sykdom bestemmes som den prosess innen individet, samfunnet og den skapte verden hvor de destruktive krefter overvinner de byggende og positive krefter. Og helbredelse forstås som den prosess innen individet, samfunnet og den skapte verden hvor de positive og byggende krefter er akseptert og overvinner de nedbrytende krefter. Og i denne sammenheng kan man ikke komme utenom de helbredende krefter som er innesluttet i selve evangeliet. Ordet og sakramentene, bønn og håndspåleggelse, nattverd og absolusjon er effektive midler i helbredelsens tjeneste, og presten som forvalter av evangeliet er derfor et legitimt ledd i «the healing team». Misjonshospitalet er den arena hvor Kristus føres inn i kampen mot de nedbrytende og destruktive krefter i menneskets verden. Derfor må kirken også insistere på kristne leger og kristne sykepleiere i

«kristne» hospital. «Only a healed community can serve as a healing community.»²

Struktur

På det strukturelle plan reiser det seg en rekke spørsmål, og vi kan bare antyde noen av de problemer som man strever med.

Pionérmisjonæren hadde en dominerende stilling på våre misjonsfelter. De ytre kår var vanskelige og harde, men forholdet til menighetene og deres ledere var nærmest problemløst. For den moderne misjonær er forholdene ikke alltid så enkle – særlig utsett er den initiativrike og handlekraftige misjonær. I den unge kirken er man strenge med de konstitusjonelle linjer, og innfødte kirkeledere kan være vare for misjonærens overskridelse av sitt ansvarsområde. Igjen og igjen reises derfor spørsmålet: «Hva er misjonærens stilling i den unge kirken? Har han en bestemt funksjon eller autoritet? Kan man tale om misjonærens apostoliske mandat i den unge kirken eller har han intet annet embete enn presteembete i den stedegne kirken?»

De svarene man gir på disse spørsmål, vil få avgjørende betydning for misjonærens stilling og for den type misjonærer man sender ut. Istedenfor autoritet og fullmakt tror vi det er rettere å tale om misjonærens funksjon i den unge kirken. Han er det økumeniske ledd i kirkens liv, som i sin person og sitt embete knytter sammen sendekirke og misjonskirke, modernemenighet og dattermenighet. Bare der hvor misjon og kirke bevisst er enige om et slikt misjonærembete, kan misjonæren virkeliggjøre sitt apostoliske mandat, dvs. å bygge opp menighetene til manns modenhet i Kristus. Hvor man ikke er villig til å innrømme problemet og ikke tar de nødvendige skritt for å bestemme misjonærens stilling i den unge kirken, kan det f. eks. hende at den teologisk kvalifiserte misjonær blir tilsatt som revisor, byggeleder eller «transportmanager».

Som et eksempel på en slik overenskomst mellom kirke, misjon og misjonær gjengir vi Zulukirkens dokument «Agreement for a Term of Service».³

Når den innfødte kirken er organisert som et autonomt kirkesamfunn, står man overfor spørsmålet om det er rett å opprettholde *misjonærkonferansen* med rådgivende og/eller besluttsende myndighet i saker som vedrører kirkens arbeidsområde. Skal f. eks. misjonærkonferansen uttale seg om og eventuelt godkjenne kirkens søknad til misjonenes hjemmestyrer når det gjelder økonomiske bidrag til kirkens budsjett? Skal misjonærkonferansen ha det avgjørende ord når det gjelder misjonærens plassering og arbeidsoppgaver i den unge kirken? Hvem skal bestemme hans lønn og arbeidsbudsjett, hus og bilgodtgjørelse? Er det kirken som skal «kalle» en misjonær eller er det misjonen? Skal misjonærkonferansen utgjøre en pressgruppe innenfor den stedegne kirkeorganisasjon, eller skal misjonæren opptre bare som enkeltindivid i kirken og helt underkaste seg kirkens ledelse (prost og biskop)?

Kanskje det bare er en aktiv misjonær i en ung kirkes tjeneste som helt ut forstår rekkevidden av de spørsmål som vi her har stilt, men man aner vel at her er utgangspunkt for en rekke irritasjonsmomenter i forholdet «kirke—misjon». Disse problem bør også sees i relasjon til det skiftende og ofte spente forhold mellom Europa og Den tredje verden. Der er spenning mellom Nord og Syd, Øst og Vest, og nasjonalismens ild som ulmer i de fargede folkeslag, kan både direkte og indirekte påvirke dette forhold.

I denne sammenheng hører også problemet om *kirkens økumeniske forbindelseslinjer*, spørsmålet om *internasjonalisering av misjonsarbeidet* og *kirkens og misjonens socialetiske ansvar*. Må den unge kirken f. eks. bøye seg for misjonens tradisjonelle linje i den økumeniske situasjon? Har misjonen rett og plikt til å nedlegge veto når kirken reiser spørsmålet om medlemskap i Det lutherske verdensforbud (LWF) eller i Kirkenes Verdensråd (W. C. C.) eller i nasjonale kristne råd som Council of Churches in South Africa eller All Africa Conference of Churches? Kan og skal misjonene true med økonomisk boikott om den unge kirken ikke vil følge misjonsselskapets tradisjonelle linje, eller er man i Uppsala og Oslo beredt til å innrømme kirken full åndelig frihet? Det er åpenbart at misjonens ledere i slike spørsmål vil befinne seg i en tvangssituasjon, idet man er bundet av misjonens arv og tradi-

sjon, tolkning av Skrift og bekjennelse, samtidig som man ugjerne vil øve press på kirkens åndelige frihet og vekst.

Vi nevner endelig de aktuelle problemer i forbindelse med samarbeid og *internasjonalisering* i dagens misjonsarbeid. Og da tenker vi først og fremst på samarbeid mellom misjonsselskapene når det gjelder støtte til de unge kirker i Afrika og Asia — både med hensyn til økonomisk hjelp og utsendelse av misjonærer. Ikke minst innen luthersk verdensmisjon observerer vi en stadig stigende utvikling mot internasjonalt samarbeid. Det klassiske eksempel er Sør-Afrika hvor f. eks. Det norske misjonsselskap (NMS) ikke lenger støtter en norsk luthersk zulukirke, men NMS er ett av fem misjonsselskaper som støtter The Evangelical Lutheran Church in South Africa—South Eastern Region (ELS-SER). I India mottar Den lutherske santalkirken støtte fra Santalmisjonen i Norge, men også fra Danmark, Sverige og Amerika. Misjons-sambandet står i en lignende internasjonal sammenheng både i Tanzania og Etiopia. I begge land er det stedegne lutherske kirker, som mottar hjelp — i form av misjonærer og økonomisk støtte — fra en rekke lutherske kirker og misjoner i Europa og Amerika. Spørsmålet er derfor ikke lenger «internasjonalisering» eller «ikke-internasjonalisering» i den lutherske verdensmisjon. Problemet er mye mer hvor langt en skal gå i denne prosessen. Skal en bremse opp for denne utviklingen, eller skal en gå med på den vei vinden blåser? Dette er avgjørende spørsmål i dagens misjonsarbeid og kan få avgjørende følger for misjonsarbeidets struktur og virkemidler både i sendekirkene og i de unge kirkene.

I debatten om en stigende internasjonalisering av misjonsarbeidet anføres gjerne følgende argumenter:

1. Det dype slektskap og den åndelige enhet som finnes mellom lutherske kirker og misjoner skulle lede til større enhet i misjonsarbeidet. Den rikdom og de nådegaver som er gitt de enkelte misjonskirker i Vesten, skulle mest mulig samlet komme de unge kirker til gode. Der er forskjell i nådegaver og tradisjon, og det er denne rikdom av innsikt, visdom, erfaring, initiativ og kraft som i størst mulig utstrekning må formidles til de unge kirkene. Dette skjer vel først og fremst ved utsendelse av misjonærer for

kortere eller lengere perioder i de unge kirkers land. Og i dagens situasjon betyr det misjonærer for bestemte oppgaver med store krav til misjonærens utdannelse og ikke minst til hans åndelige modenhet.

Hvorfor skal f. eks. Madagaskar bare motta misjonærer fra Det norske misjonsselskap og American Lutheran Church? Hvorfor ikke fra Svenska Kyrkan eller Misjonsambandet? Den stedegne kirken vil vinne i åndelig dybde og kristelig erfaring om en rikere og videre krets av støttemisjon vil etablere forbindelse med den.

Også på det økonomiske område innebærer internasjonali-serings-prosessen store muligheter. Unge kirker med bare én støttemisjon bak seg, er ikke alltid i stand til å utnytte alle mulig-heter til misjonsinnsats. Oppgaver må ligge urørt av mangel på midler. Hverken den unge kirken selv eller dens støttemisjon makter å reise det nødvendige økonomiske grunnlag for nye frem-støt og tiltak. Det er åpenbart at flere støttemisjon betyr større ressurser og derfor rikere tilskudd til kirkens arbeid. Dette feno-men ser vi daglig på våre misjonsmarker.

De politiske og økonomiske forhold i årene som ligger foran kan lett føre til kortere eller lengere stans i forbindelseslinjen mellom kirkene i Vesten og de afrikanske og asiatiske kirker. Dette gjelder både personell (misjonærer) og økonomisk støtte. Og en slik stans i forbindelseslinjen kan få svære følger for mi-sjonsarbeidet i de unge kirkers land. Det kan bety reduisering av kirkens arbeid, ubenyttede muligheter for evangeliets fremgang, og endelig åndelig fattigdom og isolasjon i den økumeniske livs-linjen, om sendelse og mottakelse av misjonærer opphører.

I de unge kirkers land er det ofte slik at en har flere stedegne lutherske kirker. Som oftest finnes der en geografisk inndeling, men ofte arbeider kirkene side om side. Ikke minst i storbyene er dette tilfelle, som f. eks. i India og Sør-Afrika. Hvor den ene mi-sjonskirke har forbindelse bare med den ene misjon, kan dette lett føre til kunstige og konkurrerende arbeidslinjer mellom lutherske kristne. Misjonsselskapene er stadig fristet til å overføre sin tradisjon, sin teologi, sitt ritual eller mangel på ritual til de unge kirker. Og disse igjen har lett for å adoptere moderkirkens eien-

dommeligheter i liv, lære og ritus. Afrikaneren f. eks. er sterkt konservativ og er ofte tilbøyelig til å tro at evangeliet bare kan proklameres i den form som han selv har mottatt det i. Misjonskirkene blir derfor lett miniatyrkirker i sendemenighetenes tradisjon. Og i et land med flere lutherske kirkesamfunn kan denne tendens lett utvikle seg til konkurranse kirkene mellom.

Intensjonen bak internasjonaliseringstanken i den moderne verdensmisjon er å fremskynne sammenslutningen av de mange misjonskirker til en nasjonalkirke og la et flertall av misjonsselskaper kommunisere sine rikdommer til den ene lutherske nasjonalkirke.

Hvor denne utviklingen finner sted i de unge kirkers land, observerer vi også at de unge kirker lettere vinner selvstendighet og selvtilit. Det viser seg at denne utvikling fører til vekst i stedegne former for gudstjenesteliv og teologi. Den ene misjon har muligheter for streng kontroll og påvirkning over den unge kirkes åndelige og økonomiske liv. Men det er vanskeligere for de mange misjoner. Kontrollen forsvinner i flertallet, og den unge kirken vinner sin frihet og vokser sin vekst til manns modenhet.

I luthersk sammenheng har internasjonaliseringen ført til et utstrakt samarbeid innenfor de lutherske kirker og Det lutherske verdensforbund gjennom dets kommisjon for verdensmisjonen (CWM) som er blitt en mektig formidlingssentral misjonene mellom og mellom misjonsselskapene og de unge kirker. Kommisjonen formidler idag store summer på millioner av kroner fra kirkene i Vest til misjonsmarkens kirker. Egentlig var det slik at Kommisjonen for verdensmisjonen bare skulle yte hjelp til de unge kirker hvor støttemisjonene ikke maktet å følge opp. Man siktet også helst på bestemte prosjekter innen utdannelsesektoren eller hospitalsarbeidet, men grenselinjene har vært vanskelige å holde. Gjentatte ganger ser vi at CWM gir bidrag til kirkenes regulære budsjetter. Dette betyr at Kommisjonen for verdensmisjonen lett kan utvikle seg til et misjonsselskap for hele den lutherske misjon i verden, og det er nok krefter både i og utenfor Det lutherske verdensforbund som vil støtte en slik utvikling. Først da, hevdes det, vil den lutherske kirke kunne operere som

en effektiv enhet med maksimal utnyttelse av personell og økonomiske midler. Likevel tror vi det er rett at man avstår fra å sette opp et slikt organisasjonsapparat som fra Genève vil fjernstyre misjonsselskaper og unge kirker. Kirkenes misjonsarbeid er sikkert bedre tjent med at CWM fortsetter sin gjerning som «clearing-house» og rådgivningssentral. Innen en slik ramme vil internasjonaliseringen vokse sin naturlige vekst. Kirkene i Den tredje verden vil søke hjelp, og CWM vil formidle kallet til søsterkirker i Amerika og Europa.

Vi har fulgt spenningsforholdet «kirke—misjon» over en rekke felter i den aktuelle misjonsituasjon. Vanskene lar seg ikke bortforklare, men i forholdet «kirke—misjon» ligger der veldige muligheter til videre ekspansjon. Med de unge kirker som baser, står den moderne verdensmisjon overfor en rikere tid i misjonshistorien enn noen gang tidligere. Aldri har en hatt slike utgangsposisjoner, aldri har Kristi kirke på jorden hatt slike ressurser å sette inn på misjonsfronten, uansett om det gjelder personell eller økonomiske midler. Men kirker og misjoner må stå sammen og kjempe sammen.

Fra Vestens kirker kreves der for det første misjonsledere med stor teologisk og missiologisk viten forbundet med positiv vilje til samarbeid med de unge kirker. For det annet venter man fra Vesten misjonærer med åndelig modenhet og evne til strategisk tenkning. Fra de unge kirker kreves ledere med stor forståelse for fellesskap i tjenesten og dernest villighet til selv å bære byrder i den angrepskrig som ligger foran. Av alle ledere kreves den tmyke innstilling å bli ledet og fylt av Den Hellige Ånd.

NOTER

¹ Se Gunnar Lislørud, «Kirke og stat i Sør-Afrika» i TTK 1969, s. 220 ff.

² For forfatterens nærmere utredning av dette problem se — Gunnar Lislørud, «Legemisjonens eksistensrett» i Norsk Tidsskrift for Misjon 1965 s. 13—25. Videre «Helbredelsens tjeneste» i Norsk Misjonsleksikon bind II sp. 213 ff.

3 AGREEMENT FOR A TERM OF SERVICE IN THE ELCSA – SER

..... of the
(Name of Missionary)

(Name of Mission or Church)

Having been called by the EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH IN S.A. – SOUTH EASTERN REGION, is hereby related to serve the ELCSA-SER as a full-time/part-time worker of the ELCSA-SER as:

to be stationed at .....

In accordance with valid agreement on Church-Mission Relationship this service is offered to the ELCSA-SER for a period

of ..... years as from ..... 19 .....

Should either of the parties find it necessary to terminate this Agreement before the expiry date, they may do so on six months notice.

It is understood that in the case of a full-time worker, this Agreement shall not prevent the above-named missionary from accepting certain minor responsibilities in his/her mission of Church, provided that such service does not require an undue amount of time. In the case of a part-time worker, time devoted to service in the ELCSA-SER shall be as circumstances allow.

Agreed on behalf of the Mission/Church

.....
(Authorized Mission/Church official)

Accepted on behalf of the ELCSA-SER

.....
(Bishop/Bishop's Deputy)

Agreed

.....
(Signature of Missionary)

Date: ..... 19 .....